

Retrat de dona**Text: CONSOL OLTRA ESTEVE**

Lluïsa Vidal Puig

c. 1911

Oli sobre tela

46 x 33 cm

Museu d'Art de Girona. Núm. reg. 138.809

Dipòsit Generalitat de Catalunya. Col·lecció Nacional d'Art

Aquesta obra de la pintora Lluïsa Vidal (Barcelona, 1876-1918) entrà a formar part de la col·lecció del Museu d'Art de Girona l'any 2020. L'adquisició del retrat és un clar manifest de reconeixement que l'entitat atorga a l'artista i a la seva obra.

És un oli sobre tela on la protagonista és una noia esclatant de juvenesa. En l'expressió del rostre la pintora capta el goig de la mossa que s'ha engalanat per a l'ocasió. Posseïdora d'uns llavis vermells i molsuts, que s'obren en un somris joiós, pocs artistes gosen pintar un somriure obert que fins i tot deixi veure les dents. En canvi, aquest és un tret característic en molts dels retrats de Lluïsa Vidal.

L'artista ha fet servir una paleta de colors vibrants i clars per al rostre i el vestit de la jove. La pinzellada que utilitza Vidal és notòria, gran i ampla, gairebé com una taca. Amb aquestes pinzellades va formant les llums, les clarors i foscors que donen forma a la fisonomia del rostre i dels altres elements. Són unes pinzellades decidides i fermes, les que sempre han caracteritzat l'obra de la pintora. El tractament d'aquest retrat ens indica que és una obra pintada en la maduresa quan l'artista havia assolit la pròpia peculiaritat.

Lluïsa Vidal

Lluïsa Vidal va ser una pintora de vocació precoç que va trobar un ampli suport en l'ambient artístic que es vivia a casa seva. Va rebre les primeres classes de dibuix de la mà dels artistes col·laboradors del seu pare, l'important moblista Francesc Vidal i Jevellí. Els seus primers dibuixos els van corregir Josep Pascó, Enric Gómez (germà del pintor Simó Gómez Polo, íntim amic del pare) i el pintor Joan González.

En un primer moment, i clarament dirigida i influenciada pel seu pare, la jove es va interessar pels mestres clàssics espanyols, un interès que es va intensificar amb la visita al museu del Prado i a l'Escorial.

La primavera de 1892, amb setze anys, viatja a Madrid acompanyant el seu pare i visita el museu del Prado; allà pot admirar del natural els llenços de Velázquez i Goya i realitza la còpia del retrat *El príncipe Baltasar Carlos* de Diego Velázquez.

Als disset anys comença les classes amb el pintor Arcadi Mas i Fondevila i, a partir de 1894, la família passa els estius a Sitges, on viu les Festes Modernistes i coneix els pintors que en aquell moment treballen a la població. A l'estiu de 1898 enllesteix les obres que exposarà en públic per primera vegada en tornar a Barcelona. És en aquests anys quan decideix dedicar-se plenament a seguir el camí professional, conscient de les dificultats amb què s'enfrontaria.

L'estiu de 1900 fa una curta estada a París per visitar l'Exposició Universal i és en aquesta grandíssima exposició on pot admirar les obres dels grans mestres, dels clàssics i dels moderns. Tot el que va veure li produí un gran impacte i, un cop a Barcelona, decideix, amb el vistiplau i el suport econòmic del pare, instal·lar-se a París el juny de l'any següent, l'any 1901.

El primer mes el dedica a visitar les sales que més l'interessen del museu del Louvre i es matricula a l'Académie Julian exclusivament per a dones, però les classes no són el que ella esperava i el mes d'agost viatja a Anglaterra amb el desig de visitar els importants museus de Londres per conèixer del natural l'obra dels mestres anglesos. En una carta dirigida al pare del 26 d'agost li escriu la gran admiració que li ha produït l'obra de Hogart, Constable i, especialment, els retrats de Reynolds. De Turner destaca les sensacions del mar, de la pluja, del vent i la tempestat. A la mateixa carta li diu que començarà una còpia de *La dama del abanico*, de Goya, al museu del Louvre (aquesta obra sempre la va tenir penjada al seu estudi de Barcelona).

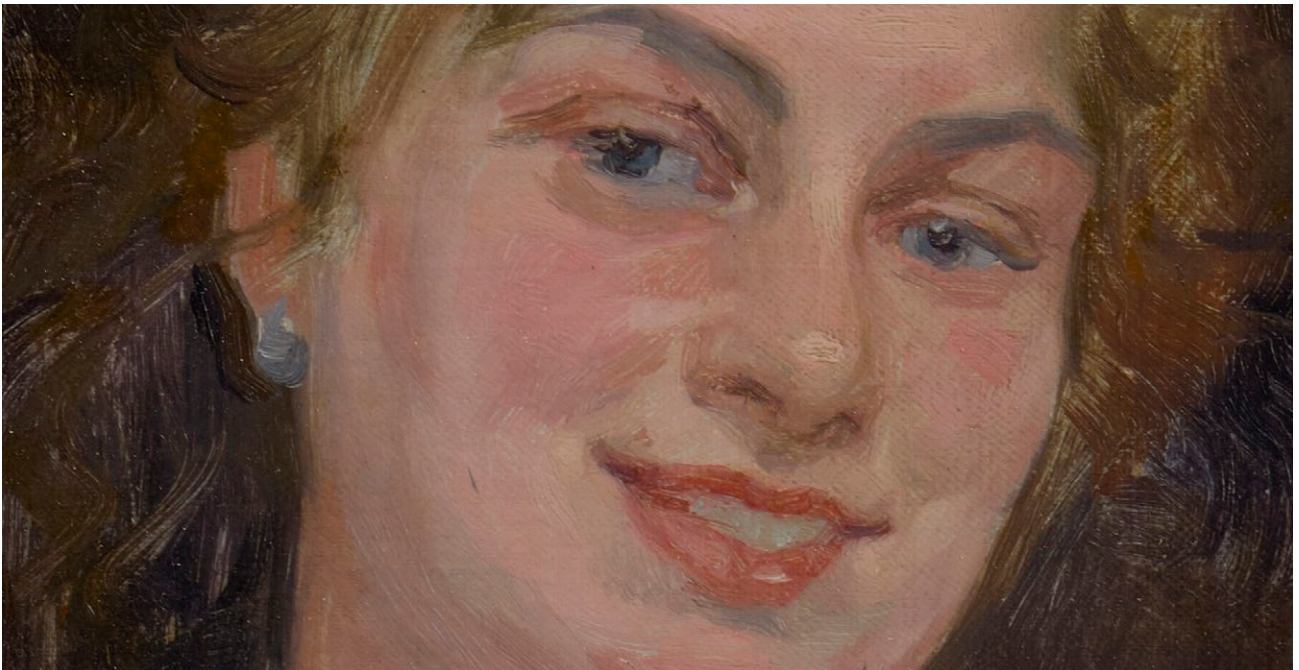
Abans de París, a la tardor de 1898, Vidal ja havia participat en dues exposicions col·lectives de la Sala Parés i havia presentat tres retrats a la IV Exposició de Belles Arts i Indústries Artístiques de Barcelona. De totes va tenir bones crítiques i, a partir d'aquest moment, va rebre els primers encàrrecs de retrats.

Com hem dit, la seva obra primerenca va estar molt influenciada pels mestres clàssics espanyols i, des de l'inici, l'interès de Vidal va estar centrat bàsicament en el retrat. Però va ser a París, i gràcies als mestres Eugène Carrière i Georges Picard, on el va refermar. Amb tots dos va treballar molt intensament i es va deslligar de la gravetat i formalitat dels mestres espanyols, va treballar els valors de la llum, tant la natural com la il·luminació artificial, i va aclarir els colors de la seva paleta, utilitzant a partir d'aleshores uns colors més vibrants i lluminosos i fent servir una pinzellada més solta i lliure.

L'estiu de 1902 va haver de tornar a casa per problemes econòmics. Quan arriba a Blanes a finals d'agost l'esplèndida llum de la població i la companyia de la família li activen la necessitat de pintar. L'obra *La puntaire de Blanes* pintada aquell estiu és un bon exemple de tot el que ha assimilat a París i s'hi concentren els trets més característics de la seva obra: una escena en un plàcid interior, una dona i una nena en la intimitat, l'aprenentatge de les criatures, tot això configurant una imatge plena de serenitat i simplicitat. Vidal ha tractat el llenç amb una paleta completament nova de colors clars i la matèria pictòrica molt diluïda, gairebé transparent.

És en arribar de París que a la seva obra s'hi percep un gran canvi i es pot dir que l'exposició de 1903 a la Sala Parés constitueix l'inici de la seva carrera individual. I a la de 1906, a la mateixa sala, ens mostra ja una pintora en plena maduresa, amb retrats que destil·len una gran espontaneïtat en el gest.

L'abril de 1907 s'edita una nova revista mensual a Barcelona, *Feminal*, amb la particularitat que està dirigida i creada per dones i tracta els temes d'interès i d'actualitat per a les dones. La directora era Carme Karr i les escriptores més importants d'aquell moment col·laboraven en la seva redacció. Lluïsa Vidal en va formar part com a il·lustradora i, més endavant, va col·laborar il·lustrant també a *La Ilustración Artística* i *Hojas Selectas*.

Retrat de dona, c. 1911 (detall). Museu d'Art de Girona. Núm. reg. 138.809. Dipòsit Generalitat de Catalunya. Col·lecció Nacional d'Art.

L'any 1909 exposa de nou a la Sala Parés obres com *La violoncel·lista descansant*, el *Retrat de Maria Condeminas de Rossich* i algunes escenes de gènere. Rep bones crítiques i l'any 1911 inaugura una acadèmia femenina de dibuix i pintura que dirigirà fins a la seva mort, el 1918.

L'exposició de 1914 a la Sala Parés és la més extensa presentada per Vidal: hi ressalten un conjunt de retrats a la sanguina de les dones més destacades del món de la cultura catalana, amb les quals l'artista compartia uns vincles importants. I els olis *Retrat de l'escultor Manel Fuxà* i el *Retrat de Rosario Ferrer*.

Repasant la carrera de l'artista hi preval una clara dedicació al retrat, sobretot femení, i a la pintura de gènere on Vidal ens ofereix la visió genuïna d'una dona al món de les dones. Si s'observa el conjunt de la seva obra, endevinem que era una pintora que gaudia pintant, es nota que gaudia estenent la pintura damunt el llenç de forma dinàmica, i ho feia sobre un dibuix precís i acurat que prèviament havia esbossat a la tela. Aquest dibuix era fruit d'una eficaç observació del natural.

En paral·lel a les exposicions de la Sala Parés, durant la seva carrera es va anar presentant a les exposicions nacionals i internacionals convocades tant per l'ajuntament de Barcelona com el de Madrid, i li van atorgar diferents premis i distincions.

En el retrat que avui ens acompanya hi conflueixen els trets més característics de la seva obra. Vidal aconsegueix captar tota l'emoció de la retratada a través de la mirada, del somris i del gest, valent-se d'unes pinzellades ràpides, decidides, amples i fermes.

L'artista va morir el 18 d'octubre de 1918 víctima de la grip espanyola. Encara era una dona jove i activa i, per tant, no sabem cap on hagués continuat la seva carrera. Pocs llibres van parlar d'ella fins fa pocs anys, però actualment al Museu d'Art de Catalunya es pot veure obra de Lluïsa Vidal penjada a les sales.